

Lausunto: Valtioneuvoston tasa-arvopoliittinen selonteko

Tulevaisuuden tasa-arvo kysymykset

1. Tavoitteiden asettamiseksi on selonteossa tarkoitettu käsitellä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia sekä niiden ennakoitavissa olevia vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. **Millaisia tulevaisuutta ennakoivia tasa-arvokysymyksiä tai ongelmia mielestänne pitäisi selonteossa painottaa?** Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa ja perustelkaa **enintään viisi** selkeää kysymystä. Mikäli mahdollista, sijoittakaa ne teemaotsikoiden alle sopivaksi katsomaanne kohtaan. Teema-alueet on esitelty edellä.

Teema-alueet:

- a) Hoito ja huolenpito
- b) Sivistys, koulutus ja tiede
- c) Työ ja elinkeino
- d) Hyvinvointi, terveys ja elinolot
- e) Vapaus, koskemattomuus, turvallisuus ja yksityisyys
- f) Osallisuus
- g) Oikeusturva
- h) Valta ja resurssit

1. Tiedon puute koskien vammaisten naisten elinoloja ja hyvinvointia sekä heidän kokemaansa väkivaltaa Suomessa. Tällaista sekä sukupuolen että vammaisuuden mukaan eriytettyä tietoa on Suomessa tällä hetkellä hyvin vähän, minkä vuoksi meillä ei ole kunnollista käsitystä siitä, mikä on vammaisten naisten asema suhteessa valtaväestöön. Tämä vaikeuttaa sellaisten yhdenvertaisuutta ja osallisuutta edistävien politiikkatoimenpiteiden suunnittelua, jotka hyödyttäisivät myös eri tavoin vammaisia naisia.
2. Yleinen asennoituminen vähemmistöihin ja vammaisiin ja erityisesti vammaisiin naisiin. Vammaiset naiset kohtaavat vielä vammaisia miehiäkin useammin vähättelevää, halventavaa tai jopa epäinhimillistä kohtelua. Vammaiset naiset ovatkin erityisen haavoittuvassa asemassa, mikäli suvaitsemattomuus ja vihapuhe leviävät yhteiskunnassa.
3. Hoivavastuun jakautumisen kysymykset perheissä, joissa on kehitys- tai vaikeavammaisen lapsi. Pitkäaikainen hoivavastuu yhdistettynä kotiin saatavan avun vähäisyyteen tarkoittavat vanhempien kannalta usein raskasta tasapainottelua hoivan ja muun elämän välillä ja voivat pahimmillaan johtaa vanhempien syrjäytymiseen työelämästä, toimeentulovaikeuksiin ja uupumiseen. Tämä on myös tasa-arvokysymys siinä mielessä, että usein päävastuun pitkäaikaisesta hoivasta kantavat juuri äidit, vaikka myös poikkeukset tästä normista on tärkeää huomioida.

Tasa-arvopoliittiset tavoitteet

2. Marinin hallituksen tavoitteena on parantaa kunnianhimoisesti tasa-arvoa yhteiskunnassa ja nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. **Mitkä mielestänne pitäisi olla Suomen kansalliset pitkän ajan tasa-arvopoliittiset tavoitteet**, jotka toteutuessaan veisivät Suomea tasa-arvoisemmaksi yhteiskunnaksi? Huomioikaa, että kysymys on tavoitteista, ei välineistä tai toimenpiteistä. Tarkasteltava aika on nykyhetkestä vuoteen 2030. Mainitkaa **enintään viisi** konkreettista, selkeää ja seurattavissa olevaa tavoitetta.

1. Toteutetaan kattava selvitys vammaisten naisten asemasta ja elinoloista. Tätä selvitystä varten tarvitaan sekä tilastollista että ihmisten kokemuksiin perustuvaa tiedonkeruuta. Ilman tällaista tietoa on hyvin vaikeaa määritellä, millaisia muita politiikkatoimia tarvitaan, jotta ne edistäisivät myös vammaisten naisten yhdenvertaisuutta ja osallisuutta yhteiskunnassa.
2. Turvataan vammaisten naisten koskemattomuus ja torjutaan vammaisten naisten kohtaamaa henkistä, fyysistä ja seksuaalista väkivaltaa.
3. Mahdollistetaan hoivan ja työn yhteensovittaminen ja tuetaan vanhempien jaksamista perheissä, joissa vaikeavammainen lapsi.

3. Mitkä mielestänne pitäisi olla **Suomen tasa-arvopoliittiset tavoitteet koskien Euroopan unionia ja kansainvälistä toimintaympäristöä**? Täsmentäkää ja perustelkaa, mikäli mahdollista.

- Suomen tulisi kansainvälisen tasa-arvopoliitikan kontekstissa pyrkiä laajentamaan tasa-arvopoliitikan tavoitteita ja käsitteitä siten, että moniperustainen syrjintä ja vammaisten naisten asema tulee huomioiduksi.

Sukupuolten oikeudellinen asema

4. Lainsäädäntö on yksi merkittävä sukupuolten tasa-arvopoliitikan väline. **Miten lainsäädäntöä tai yksilön oikeussuojaa pitäisi mielestänne kehittää sukupuolten tasa-arvon lisäämiseksi**? Huomatkaa, että kysymys ei koske ainoastaan tasa-arvolakia.

- Tähän on edellä mainitun vammaisia naisia ja miehiä koskevan tiedon puutteen vuoksi vaikeaa vastata. Työ pitää aloittaa kokoamalla tietoa ja kuulemalla asianosaisia.

5. Moniperusteisella syrjinnällä tarkoitetaan syrjinnän kohteeksi joutumista sukupuolen ja jonkin muun ominaisuuden perusteella. Se voi olla myös rakenteellista. **Mitkä moniperusteisen syrjinnän kysymykset mielestänne pitäisi ehdottomasti käsitellä selonteossa**?

- Vammaisuus ja sukupuoli on tarpeen huomioida. Esimerkiksi YK on kiinnittänyt huomiota vammaisten naisten kohtaamaan moniperustaiseen syrjintään. Myös Suomessa vammaiset naiset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa. Vammaisfoorumin naistyöryhmän vuonna 2019 julkaistussa raportissa on nostettu esiin vammaisten naisten heikompi asema - vammaiset naiset kokevat vielä vammaisia miehiäkin useammin epäasiallista kohtelua terveydenhuollossa, vaikeuksia työelämässä, köyhyyttä, väkivaltaa ja turvattomuutta. Lisäksi sisäministeriön selvityksessä vuodelta 2018 todetaan, että kehitysvammaisilla naisilla on erityisen suuri riski joutua seksuaalisen väkivallan uhriksi. Vammaisten naisten kohtaaman moniperustaisen syrjinnän muodoista ja vaikutuksista tarvitaan myös lisää tietoa.
- Kielellinen syrjäytyminen on yksi syrjäytymisen muodoista; liian vaikea kieli syrjäyttää ihmisiä yhteiskunnasta ja syventää monia edellä mainittuja ongelmia. Ongelmia on mahdollista estää ja helpottaa, kun tarjotaan tietoa, apua ja neuvontaa myös selkokielellä, joka on erityisen helppoa kieltä. Suomen väestöstä

yli 10 % on henkilöitä, jolle tavallinen yleiskieli on liian vaikeaa ja jotka tarvitsevat ymmärtämisen avuksi selkokieltä.

Muut huomiot

6. Muuta mahdollisesti huomioitavaa selonteon valmistelussa?

Espoo, 20.1.2021

Marianna Ohtonen
toiminnanjohtaja